شود از آب لطف تو بهار آسا خزان خرم   پذیرد ز آتش قهرت زمستان طبع تابستان   کو بمحشر خطاب قهر کند
ربنیا راجه جای معذرت است   پرده از روی لطف کو بردار   کاشقیا را امید مغفرت است   علی الارض محرم
ولو ان یوم اللطف صلی بعینه   علی الناس لم تصلح علی الارض معدم   ولو ان یوم القهر صلی عتابه   علی الناس لم یصبح
باب ٣٨ فی التخفیف قال الله تعالی الآن خفف الله عنکم وقال النبی علیه السلم من خفف عن مملوکه
خفف الله عنه فی الدارین وقال علیه السلم من نفس عن مؤمن کربة من کرب الدنیا نفس الله عنه کرب یوم القیامه
قال بعض المشایخ خیر الزیارة اخفها وقیل التخفیف نوع من الخدمه وقال رحم الله امرأ زار وسار
رهی که بود زحمت بخدمت نیارد   بسندیده ترخدمتی آن شناسد   ای بزرگی که آل یسین را   بهترین یادگاریست حضرت تو
توکه از مدحت وثنا بیشی   چه کنم من ثنا و مدحت تو   بنده ات خاک پای آل رسول   کو رسد دیو تو بخدمت تو
بکرم دار عذر او مقبول   کاحتراز بود ز زحمت تو   تا جهانست و تا جهان باشد   جاودان باد عز و دولت تو

تم القسم الاول بحمد الله وحسن توفیقه

القسم الثانی فی الرذایل والاخلاق الذمیه وما یناسبهما وهو خمسة عشر بابا

باب ١ فی الکفران من القرآن والاحادیث النبویه والاخبار المصطفویه وکلام الاولیاء والمشایخ والحکماء الشعراء
قال الله تعالی والذین کفروا اولیاءهم الطاغوت وقال تعالی یراون الناس ولا یذکرون الله الا قلیلا وقال
ان الانسان لظلوم کفار وقال واذا انعمنا علی الانسان اعرض ونای بجانبه واذا مسه الشر کان یؤسا وقال
قتل الانسان ما اکفره وقال تعالی وضرب الله مثلا قریة کانت آمنة مطمئنة یاتیها رزقها رغدا من کل مکان فکفرت
بانعم الله فاذاقها الله لباس الجوع والخوف بما کانوا یصنعون وقال ومن یبدل نعمة الله من بعد ما جاءته فان الله شدید
العقاب وقال النبی علیه السلم سبب زوال النعمه البطر وقال الکفران یوجب الحرمان قال علی بن
من کفر النعمه قطع العصمه قال بعض المشایخ اعادة الکفران تقطع مادة الاحسان وقال من کفر حسن الصنیعه
استوجب القطیعه   من کفر شمول النعم استحق حلول النقم   قیل انا اجره الی المحراب وهو یجرنی الی الخرابات
مثل لکمثه عسلا فعض اصبعی   الملطم   یشتهی الانسان فی الصیف الشتا   فاذا جاء الشتا انکره
وهو لا یرضی بحال ابدا   قتل الانسان ما اکفره   اعلمه الرمایه کل یوم   فلما اشتد ساعده رمانی
اعلمه القوافی کل حین   فلما قال قافیه هجانی   لقد ربیت جروا طول دهر   فلما صار کلبا عض رجلی
باب ٢ فی النفاق والریا قال الله تعالی یقولون بافواههم ما لیس فی قلوبهم وقال ولا تلبسوا
الحق بالباطل وقال ان المنافقین فی الدرک الاسفل من النار وقال اذا جاءک المنافقون قالوا نشهد
انک لرسول الله والله یعلم انک لرسوله والله یشهد ان المنافقین لکاذبون وقال النبی علیه السلم من کان ذا
وجهین فی الدنیا جعله الله ذا لسانین فی الآخره وقال شر الناس ذو الوجهین یاتی هولاء بوجه وهولاء بوجه
وقال ان المرائی ینادی یوم القیامه یا فاجر یا غادر یا مرائی ضل عملک وحبط اجرک اذهب فخذ اجرک ممن
کنت تعمل له وقال لا یقبل عملا فیه مقدار ذرة من ریاء قال علیه السلم لا محبة مع مرا وقال نفاق المرء
ذلة وقال کثرة الوفاق نفاق وکثرة الخلاف شقاق وقال من طلب الوفاق ترک النفاق وقیل فلان
فلان یهب مع کل ریح ویکثر سواد کل قوم   مثل فلان یاکل مع الذیب ویبکی مع الراعی   قیل
یقول الله

١٧

یقول للسارق اسرق ولصاحب المال احفظ متاعک   النظم   انی بان اذا لاقیت دا یمن ومن بعد اذا لاقیت عدنانی
ان الذی هو کالقرطاس والقلم   اخو لسانین ذو وجهین فی الکلم   سود محیاه مثل الطرس منتقما   واضرب مقلده بالسیف کالقلم
هر که چون کاغذ و قلم باشد   دو زبان و دو روی گاه سخن   همچو کاغذ سیاه کن رویش   چون قلم گردنش بتیغ بزن
باب ٣ فی المکر والغدر والبغی والخدعه قال الله تعالی ومن بغی علیه لینصرنه الله وقال تعالی
ولا یحیق المکر السیئ الا باهله وقال ولا یامن مکر الله الا القوم الخاسرون وقال ومکروا مکرا ومکرنا
مکرا وقال ومکروا ومکر الله والله خیر الماکرین وقال انهم یکیدون کیدا واکید کیدا وقال النبی علیه السلم
الغدر بالغدر وفاء عند الله وقال الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها وقال المکر والخدیعه
والخیانه فی النار وقال لیس شی اسرع عقوبة من بغی وقال ثلثة انا خصمهم یوم القیمه رجل وعی ثم
غدر ورجل باع حرا فاکل ثمنه ورجل استاجر اجیرا فاستوفی منه ولم یعطه اجره وقال یا ایها الناس
انما بغیکم علی انفسکم وقال ایاکم والمکر فان الله قضی ان لا یحیق المکر السیئ الا باهله قال علی بن
من استهان بالامانه ورتع فی الخیانه ولم ینزه نفسه ودینه عنها فقد احل بنفسه فی الدنیا وهو فی الآخره اذل واخزی
وقال لا ظفر مع البغی وقال الخاین خایف وقال لا عذر فی غدر وقال آفة الشجاعة البغی
وقال من غدر بامل بغیته کان بامل دونه اغدر وقال من رکب البغی لم ینل بغیته وقال
اعجل العقوبات عقوبة امانة تخان واحسان یکفر والبغی علی الناس والیمین الکاذبه وقال ایاک والبغی
فانه یصرع الرجال ویقطع الآجال وقال الحاجه یفتح ابواب الحیل وقال احتل للشمس والریح
ان یکونا معک لا علیک وقال الحیلة احد الوسیله وقال من خدع من لا ینخدع فقد خدع نفسه
وقال من لم یتامل بعین عقله لم یقع سیف حیلته الا علی مقاتله وقال لیس العاقل الذی یحتال
للامر اذا وقع ولکن العاقل الذی یحتال للامر ان لا یقع فیه قال صاحب الفتنه اقرب شی اجلا واسوء
شی عملا قال بعض المشایخ بد مکن که بد افتی چه مکن که خود افتی وقیل اذا کان الغدر فی الناس موجود
فالثقة بکل احد عجز   النظم   من یامن الذیب علی غدره   ابله لان یحزه الذیب
کم ماکر حاق به مکره   ووافق فی بعض ما یمکر   لا یغرس الغارس ابدا   الا اجتنی من غصونه ندما
ما لا یکون فلا یکون بحیله   ابدا وما هو کاین سیکون   یسعی القتیب فلا ینال بسعیه   وینال حظا عاجز ومهین
سیکون ما هو کاین فی وقته   واخو الجهالة متعب محزون   ولا تغدر اذا عاهدت عهدا   فان الغدر صاحبه ذلیل
ولا تغتب صدیقک فی خفاء   فان الغتب حال قد یطول   باب ٤ فی الغیبه والبهتان والنمیمه
قال الله تعالی ولا یغتب بعضکم بعضا ایحب احدکم ان یاکل لحم اخیه میتا فکرهتموه وقال تعالی
انما یفتری الکذب الذین لا یومنون بآیات الله وقال سبحانک هذا بهتان عظیم وقال تعالی
ولا تطع کل حلاف مهین هماز مشاء بنمیم قال النبی علیه السلم الغیبه اشد من الزنا لانه یغفر والغیبه
لا یغفر الا صاحبها وقال من رمی الناس بما فیهم رموه بما لیس فیه وقال ایاکم والغیبه فانها اشد
من الزنا فان الزانی قد یزنی فیتوب الله علیه وان صاحب الغیبه لا یغفر له حتی یعفو صاحبه وقال

Copyright © King Saud University